

Pomaže li religioznost mentalnom zdravlju mladih

Siniša Brlas, prof.

Zavod za javno zdravstvo „Sveti Rok“ Virovitičko-podravske županije, Virovitica, Hrvatska
www.zzjzvpz.hr, e-mail: sinisa.brlas@vt.t-com.hr

CILJ

Procijeniti pomaže li religioznost mentalnom zdravlju mladih.

PROBLEM

Identificirati homogene kategorije odnosno dimenzije religioznosti (ritualne praktilke, religiozna iskustva, intelektualnu dimenziju i dimenziju posljedica i značenja vjere za život pojedinca) te utvrditi stupanj internaliziranosti religioznog iskustva mladih.

METODOLOGIJA

Podaci o dimenzijama religioznosti prikupljeni su Anketom o religioznosti.

Anketa je anonimna, ima uputu i sedam pitanja (sedmo je pitanje dodano u anketnom obrascu 2014. godine) od kojih su četiri pitanja višestrukog izbora, dva otvorenog tipa i jedno u obliku skale procjene.

Anketiranje je provedeno među učenicima srednjoškolskog uzrasta u Virovitici tijekom 2001. godine (N=94) i 2014. godine (N=159).

ANKETA O RELIGIOZNOSTI

Uputa:
Mnogi ljudi vjeruju u nadnaravno, u Boga svemogućeg, i mnogima to što vjeruju pomaže u svakodnevnom životu. Međutim, iako je tako, još ne znamo koliko ljudi zaista vjeruje i koliko je ta njihova vjera čvrsta. Zato Vas molimo da odgovorite na dolje navedena pitanja jer će nam Vaši iskreni odgovori pomoći da utvrdimo koliko zaista vjerujemo. Podaci koje dobijemo pomoći će da ponovno preispitamo sami sebe, i tako učvrstimo vlastitu vjeru.

Hvala na suradnji!

1. Koliko se puta pomolite (zaokružite slovo ispred jednog od ponuđenih odgovora)?

- a) ponekad
b) svaki dan
c) stalno sam uronjen (uronjena) u molitvu

2. Koliko često sudjelujete u ritualnim praktikama odnosno crkvenim obredima (zaokružite slovo ispred jednog od ponuđenih odgovora)?

- a) povremeno (prema prigodi)
b) svakodnevno
c) samo na nedjeljnim misama

3. Da li ste Vi osobno imali neposredno mistično iskustvo s nadnaravnim (zaokružite slovo ispred jednog od ponuđenih odgovora i po želji opišite)?

- a) ne, nikada
b) da, jesam

Opišite to iskustvo:

4. Što za Vas znači vjera?

Opišite:

5. Kako se vjera i Vaše osobno vjerovanje odražavaju na Vaš osobni život?

Opišite:

6. Zašto dolazite u crkvu (zaokružite slovo ispred jednog od ponuđenih odgovora)?

- a) zato što sam tako odgojen (odgojena)
b) zato što to od mene drugi očekuju
c) zato što to zaista želim

7. Koliko mislite da je Vaša vjera čvrsta (stavite znak x na mjesto koje odgovara Vašemu odgovoru)?

1-----2-----3-----4-----5
uopće nije čvrsta, sumnjičav/sumnjičava sam u potpunosti vjerujem

REZULTATI

Rezultati ukazuju da je vjera i vjerovanje kod mladih iskustvo koje prakticiraju jer su tako odgajani, a gotovo 40% ispitanih odlazi u crkvu i prakticira vjerske obrede zbog socijalnih utjecaja. Intelektualna dimenzija je heterogena u izjavama ispitanika (kvalitativna analiza) o intimnom značenju vjere, a odgovori se mogu svrstati u tri skupine: uspostavljanje odnosa s nadnaravnim, očekivanje pomoći u različitim životnim situacijama, te lijepa tradicija. Vjeru i vjerovanje mladi u ovome razvojnem razdoblju još ne doživljavaju kao svoje intimno i osobno iskustvo (tek 2% njih stalno su uronjeni u molitvu). Na skali procjene od 1 do 5 prosječna vrijednost ukazuje na srednji stupanj internaliziranosti religioznog iskustva.

Kvantitativna analiza odgovora na 1., 2. i 6. pitanje (postoci)

Koliko se puta pomolite?

odgovor	2001.	2014.
ponekad	56%	62%
svaki dan	42%	35%
stalno se molim	2%	2%
nije odgovorilo	0	1%

Koliko često sudjelujete u ritualnim praktikama odnosno crkvenim obredima?

odgovor	2001.	2014.
povremeno	64%	62%
svakodnevno	4%	4%
samo nedjeljom	32%	31%
nije odgovorilo	0	3%

Zašto dolazite (odlazite) u crkvu?

odgovor	2001.	2014.
radi odgoja	31%	38%
zato što to od mene drugi očekuju	6%	13%
zato što to zaista želim	59%	45%
nije odgovorilo	4%	4%

Kvalitativna analiza odgovora na 3., 4. i 5. pitanje

Da li ste Vi imali neposredno mistično iskustvo s nadnaravnim?

odgovor	2001.	2014.
ne, nikada	80%	92%
da, jesam	20%	8%

opisano iskustvo: viđenje Gospe (u Gradini), obuzetost u trenutku smrti bližnjega, ispunjenost i spokoj nakon mise, uživanje u molitvi, spontane molitve, iskustvo se ne može opisati

Što za Vas znači vjera?

opisana vjera:	2001.	2014.
spoznaja Boga, vjerovanje u Boga, savez s Bogom, put do Boga, "razgovor" s Bogom, smisao i snaga u životu, oslonac u životu, sve u životu, utjeha, nada, nadalnica, najljepše iskustvo, očekivanje pomoći od Boga, vjera u život nakon smrti, izvor dobrote, opuštanje u teškim trenucima, ponekad jedini izlaz, ponekad ništa ne znači		vjera u (jednoga) Boga, život poslije smrti, nagrada prema zaslugama, mise i molitva, oduševljenje grijeha, ne psovati, vjera u život, postojanje nadnaravnog, utjeha i nada, povezanost s Bogom, postojanje molitva, duhovna obnova, bolje sutra, postojanje nečega višega, misla, ne znam, Isus, dobrota, snaga, vjera u boljitak, povezanost s Bogom, suradnja s Bogom, oslonac, sve u životu, susret s Bogom, ono što je u Bibliji, smisao života, život prema Božjim pravilima, nešto iznad nas, potpora, nevidljiva snaga, utjeha, pomak, poticaj, pokretač, nema posebno mjesto, usmjeravanje transcendentne prirode, način života, bolje od ovoga života, postojanje Boga, spavanje, oslonac, sigurnost, izmišljena je, da je Zemlju stvorio Bog, prijateljstvo s Bogom, nešto lijepo, život vječni, lijev, blizina Boga, nešto nematerijalno
nije odgovorilo	0	4%

Kako se vjera i Vaše osobno vjerovanje odražava na Vaš osobni život?

opisano djelovanje vjere:	2001.	2014.
ne znam, ponekad kao obaveza, pomoć u prevladavanju zapreka u životu, kao poticaj u životu, sastavni pri odlučivanju, pomoć pri ispunjavanju dužnosti, život ispunjava samopouzdanjem i sigurnošću, jača duh, razvija osjećaj prijateljstva (s Bogom), čuva psihički integritet, upotpunjuje, nema posebno značenje u životu		pomaže da budem bolji, ne znam, poboljšava raspoloženje, daje oлакšanje, sudjelujem na misama i procesima, ne osuđujem, postajem zreliji, pomaže u teškim trenucima, lijepo mi je vjerovati u Boga, otvorenije odnosa, uspijem, ne osuđujem, ispunjava, daje sigurnost, pomaže mi pronaći pravi put, pomaže u školanju, pomaže samopouzdanje, nisam usamljena, činim dobra djela, lakše živim svakodnevni život, odlazim lakše se nosim s teškoćama, osjećam se voljeno, razbistri um, ne kršim vjerske principe, ispunjenost, meditativna pomoć, poboljšava mi karakter i raspoloženje
nije odgovorilo	0	8%

Procjene ispitanika u odgovoru na 7. pitanje (prosječna vrijednost, samo 2014. godine)

Koliko mislite da je Vaša vjera čvrsta?

1-----2-----3-----4-----5
uopće nije čvrsta, sumnjičav/sumnjičava sam u potpunosti vjerujem

ZAKLJUČAK

U razvojnem razdoblju u kojemu se turbulentno razvijaju psihički procesi razvija se još i religioznost mladih, osobito religiozno mišljenje razvoj kojega je usporedan sa spoznajnim razvojem. Ovim je istraživanjem dobiven nalaz o srednjem stupnju internaliziranosti religioznog iskustva kod mladih. Ranija istraživanja pokazala su da religiozno iskustvo ima pozitivne posljedice na psihičko funkcioniranje mladih, osobito na prosocijalno ponašanje, pa se može zaključiti da razvoj zdrave i intrinzične religioznosti doprinosi mentalnom zdravlju mladih i zaštitni je činitelj tijekom rasta i razvoja.

Više o temi u knjizi: Brlas, S. (2014.).
Psihologija u zaštiti mentalnog zdravlja; pomaže li religioznost mentalnom zdravlju mladih.
Zavod za javno zdravstvo "Sveti Rok"
Virovitičko-podravske županije, Virovitica